1. HF - A modell és a kód kapcsolata

Bevezetés

A feladathoz nem kapcsolódik előadás. A feladatok elméleti és gyakorlati hátteréül az "1. A modell és a kód kapcsolata" vezetett laborgyakorlat szolgál:

- Ezt a laborgyakorlatot a hallgatók a gyakorlatvezető útmutatásával, a gyakorlatvezetővel közösen vezetett módon végzik/végezték el.
- A laborgyakorlathoz útmutató tartozik, mely részletekbe menően bemutatja az elméleti hátteret, valamint lépésenként ismerteti a megoldás elkészítését: 1. A modell és a kód kapcsolata

Erre építve jelen önálló gyakorlat feladatai a feladatleírást követő rövidebb iránymutatás segítségével elvégezhetők.

Az önálló gyakorlat célja:

- Egy egyszerű .NET alkalmazás elkészítése, C# alapok gyakorlása
- Az UML és a kód kapcsolatának szemléltetése
- Az interfész és az absztrakt ősosztály alkalmazástechnikájának gyakorlása

A szükséges fejlesztőkörnyezetről itt található leírás.

C# 12-es (és újabb) nyelvi elemek használata

A házi feladat megoldása során C# 12-es, és annál újabb nyelvi elemek, (pl. primary constructor) nem használhatók, ugyanis a GitHub-on futó ellenőrző ezeket még nem támogatja.

A kiindulási keret letöltése, az elkészült megoldás feltöltése

A házi feladat kiindulási környezetének publikálása, valamint a megoldás beadása Git, GitHub és GitHub Classroom segítségével történik. Főbb lépések:

1. GitHub Classroom segítségével hozz létre magadnak egy repository-t. A meghívó URL-t Moodle-ben találod (a tárgy nyitóoldalán a "GitHub classroom hivatkozások a házi

feladatokhoz" hivatkozásra kattintva megjelenő oldalon látható).

- 2. Klónozd le az így elkészült repository-t. Ez tartalmazni fogja a megoldás elvárt szerkezetét.
- 3. A feladatok elkészítése után commit-old és push-old a megoldásod.

Ezekhez itt található részletesebb leírás:

- · Git, GitHub, GitHub Classroom
- Házi feladat munkafolyamat és a Git/GitHub használata

A házi feladat előellenőrzése és hivatalos értékelése

Minden egyes alkalommal, miután a GitHub-ra push-oltál kódot, a GitHub-on automatikusan lefut a feltöltött kód (elő)ellenőrzése, és meg lehet nézni a kimenetét! Erről bővebb információ itt található (mindenképpen olvasd el): A házi feladat előellenőrzése és hivatalos értékelése.

Feladat 1 – Egy egyszerű .NET konzol alkalmazás elkészítése

Kiinduló projekt

A kiindulási környezet a Feladat1 mappában található, az ebben levő MusicApp.sln fájlt nyissuk meg Visual Studioban és ebben a solutionben dolgozzunk.

Figyelem!

Új solution és/vagy projektfájl létrehozása, vagy a projekt más/újabb .NET verziókra targetelése tilos.

A Feladat1\Input mappában található egy music.txt fájl, mely a feladat bemeneteként használandó.

Feladat

Egy szövegfáljban zeneszerzők/előadók/együttesek számainak címeit tároljuk a következő formátumban.

- Minden szerzőhöz külön sor tartozik.
- Minden sorban először a szerző neve szerepel, majd ; -t követve ; -vel elválasztva számok címei.

 A fájl tartalma érvényesnek tekintendő, ha üres, vagy csak whitespace (space, tab) karaktereket tartalmazó sorok is vannak.

A mellékelt music.txt fájl tartalma a következőhöz hasonló:

```
Adele; Hello; Rolling in the Deep; Skyfall
Ennio Morricone; A Fistful Of Dollars; Man with a Harmonica
AC/DC; Thunderstruck; T.N.T
```

Olvassuk be a fájlt Song osztálybeli objektumok listájába. Egy Song objektum egy dal adatait tárolja (szerző és cím). A beolvasást követően írjuk ki formázott módon az objektumok adatait a szabványos kimenetre az alábbi formában:

```
szerző1: szerző1_dalcím1
szerző1: szerző1_dalcím2
...
szerző2: szerző2_dalcím1
...
stb.
```

A mintafájlunk esetében a következő (a fájl tartalmának függvényében lehet eltérés) kimenetet szeretnénk látni:

```
Adele: Hello
Adele: Rolling in the Deep
Adele: Skyfall
Ennio Morricone: A Fistful Of Dollars
Ennio Morricone: Once Upon a Time in the West
AC/DC: Thunderstruck
AC/DC: T.N.T
```

A megvalósítás lépései

Vegyünk fel egy Song nevű osztályt a projektbe (jobb katt a Solution Explorerben a projekten, a menüben Add / Class).

Vegyük fel a szükséges tagokat és egy ezekhez passzoló konstruktort:

```
public class Song
{
    public readonly string Artist;
    public readonly string Title;

public Song(string artist, string title)
    {
        Artist = artist;
        Title = title;
    }
}
```

```
}
}
```

0

Property

A tagváltozókat readonly -ként vettük fel, mert nem akartuk, hogy ezek utólag, a konstruktor lefutását követően megváltoztathatók legyenek. Alternatíva lehetne a csak olvasható tulajdonság (property) alkalmazása a readonly tagváltozók helyett (ez későbbi tanagyag).

A következőkben a Song osztályunkban definiáljuk felül az implicit System.Object ősből örökölt ToString műveletet, hogy az az előírt formában adja vissza objektum adatait. A megoldásban sztring interpolációt használjunk (ezt már alkalmaztuk az első labor keretében):

```
public override string ToString()
{
    return $"{Artist}: {Title}";
}
```

Szövegfájl feldolgozására legkényelmesebben a System. IO névtérben levő StreamReader osztályt tudjuk használni.

A Main függvényünkben olvassuk fel soronként a fájlt, hozzuk létre a Song objektumokat, és tegyük be egy List<Song> dinamikusan nyújtózkodó tömbbe. Figyeljünk arra, hogy a fájlban a ; -vel elválasztott elemek előtt/után whitespace karakterek (space, tab) lehetnek, ezektől szabaduljunk meg!

A következő kód egy lehetséges megoldást mutat, a megoldás részleteit a kódkommentek magyarázzák. A félév során ez az első önálló feladat, valamint a hallgatók többségének ez első .NET/C# alkalmazása, így itt még adunk mintamegoldást, de a rutinosabb hallgatók önállóan is próbálkozhatnak.

```
Megoldás
namespace MusicApp;
public class Program
    // A Main függvény a Program osztályon belül található, ezt itt nem jelüljük
   public static void Main(string[] args)
        // Ebben tároljuk a dal objektumokat
        List<Song> songs = new List<Song>();
       // Fájl beolvasása soronként, songs lista feltöltése
       StreamReader sr = null;
        try
            // A @ jelentése a string konstans előtt:
            // kikapcsolja a string escape-elést,
            // igy nem kell a '\' helyett '\\'-t irni.
            sr = new StreamReader(@"C:\temp\music.txt");
            string line;
            while ((line = sr.ReadLine()) != null)
                // Ha üres volt a sor
                if (string.IsNullOrWhiteSpace(line))
                    continue;
                // A line változóban benne van az egész sor,
                // a Split-tel a ;-k mentén feldaraboljuk
                string[] lineItems = line.Split(';');
                // Első elem, amiben az szerző nevét várjuk
                // A Trim eltávolítja a vezető és záró whitespace karaktereket
                string artist = lineItems[0].Trim();
                // Menjünk végig a dalokon, és vegyük fel a listába
                for (int i = 1; i < lineItems.Length; i++)</pre>
                    Song song = new Song(artist, lineItems[i].Trim());
                    songs.Add(song);
        }
        catch (Exception e)
            Console.WriteLine("A fájl feldolgozása sikertelen.");
            // Az e.Message csak a kivétel szövegét tartalmazza.
            // Ha minden kivétel információt ki szeretnénk írni (pl. stack trace),
            // akkor az e.ToString()-et írjuk ki.
            Console.WriteLine(e.Message);
        finally
            // Lényeges, hogy finally blokkban zárjuk le a fájlt,
            // hogy egy esetleges kivétel esetén se maradjon mögöttünk lezáratlan
```

A c:\temp mappába másoljuk ki a music.txt fájlt, és futtassuk az alkalmazást. A megvalósítás során az egyszerűségre törekedve mindent beleöntöttünk a main függvénybe, "éles" környezetben mindenképp célszerű a kódot egy külön feldolgozó osztályba kiszervezni.

A fenti példában jópár .NET/C# alaptechnika bemutatásra kerül, mindenképen érdemes a fenti kódba szúrt megjegyzések alapján ezeket értelmezni és megtanulni, a félév során ezekre építeni fogunk.

Feladat 2 - Az UML és a kód kapcsolata, interfész és absztrakt ős alkalmazástechnikája

Kiinduló környezet

A kiindulási környezet a Feladat2 mappában található, az ebben levő Shapes.sln fájlt nyissuk meg Visual Studioban, és ebben a solutionben dolgozzunk.

Figyelem!

Új solution és/vagy projektfájl létrehozása, vagy a projekt más/újabb .NET verziókra targetelése tilos.

A Feladat2\Shapes mappában található egy Controls.dll fájl, ezt a feladat megoldása során kell majd felhasználni.

Beadandó (a forráskódon túlmenően)

Két-három bekezdésben a Feladat 2 megoldása során hozott tervezői döntések, a megoldás legfontosabb alapelveinek rövid szöveges összefoglalása, indoklása. Ezt a kiinduló keret Feladat2 mappájában már megtalálható readme.md szövegfájlba kell beleírni tetszőleges

markdown formátumban, vagy egyszerű nyers szövegként. Fontos, hogy a Feladat2 mappában levő fájlba dolgozz (akkor is, ha esetleg a gyökérmappában is van egy azonos nevű fájl).

Feladat

Egy síkbeli vektorgrafikus alakzatokat kezelni képes CAD tervezőalkalmazás első változatának kifejlesztésével bíznak meg bennünket. Bővebben:

• Különböző típusú alakzatokat kell tudni kezelni. Kezdetben a Square (négyzet), Circle (kör) és TextArea típusú alakzatokat kell támogatni, de a kód legyen könnyen bővíthető új típusokkal. A TextArea egy szerkeszthető szövegdoboz.

Elnevezések

Az osztályokat mindenképpen a fentieknek megfelelően nevezzük el!

- Az alakzatokhoz tartozó adatok: x és y koordináta, valamint olyan adatok, melyek a megjelenítéshez és az alakzatok területének kiszámításához szükségesek. Pl. négyzet esetében oldalhosszúság, TextArea esetében szélesség és magasság, kör esetében a sugár.
- Minden alakzatnak biztosítania kell műveleteket típusának, koordinátái és területének lekérdezéséhez. A típus lekérdező művelet string -gel térjen vissza, illetve a beépített Type osztály GetType művelete nem használható a megvalósítás során.
- Listázni kell tudni a memóriában nyilvántartott alakzatokat a szabványos kimenetre (konzolra). Ennek során a következő adatokat írjuk ki: alakzat típusa (pl. négyzet esetén Square stb.), a két koordináta, alakzat területe. A beépített Type osztály GetType művelete nem használható a típus kiírás során.
- A TextArea osztálynak kötelezően a jelen feladathoz tartozó Controls.dll osztálykönyvtár Textbox osztályából kell származnia. A Controls.dll egy .NET szerelvény, lefordított formában tartalmaz osztályokat.

X Interfészben alapértelmezett implementáció

Bár C# 8-tól támogatott .NET interfészben alapértelmezett implementáció megadása. Ez sokszor hasznos technika, de a megoldásban nem alkalmazható, ennél "klasszikusabb" megközelítést kell választani.

 A megvalósítás során törekedjen egységbezárásra: pl. az alakzatok menedzselése legyen egy erre dedikált osztály feladata.

×

Failure

Az nem elfogadható, ha a Main függvényben egy helyben létrehozott egyszerű listába kerülnek az alakzatok tárolásra! Ezen felül a menedzselésért felelős osztály NE származzon a beépített List vagy hasonló osztályból, hanem tartalmazza azt. Az adatok szabványos kimentre történő listázásáért ez az osztály legyen a felelős.

- A megvalósítás során törekedjen a könnyű bővíthetőségre, karbantarthatóságra, kerülje el a kódduplikációt (tagváltozók, műveletek, konstruktorok esetében egyaránt). A megoldás elfogadásának ezek kiemelt szempontjai!
- A Main függvényben mutasson példát az osztályok használatára.
- Legkésőbb a megvalósítás végére készítsen a Visual Studio solutionben egy osztálydiagramot, melyen a solution osztályait jól áttekinthető formában rendezze el. Az asszociációs kapcsolatokat asszociáció formájában jelenítse meg, ne tagváltozóként (Show as Association ill. Show as Collection Association, lásd 1. labor útmutatója).

Class Diagram komponens

A Visual Studio 2022 nem teszi fel minden esetben a *Class Designer* komponenst a telepítés során. Ha nem lehet Class Diagram-ot felvenni a Visual Studio projektbe (mert a *Class Diagram* nem szerepel a listában az *Add / New Item* parancs során megjelenő ablak listájában), akkor a *Class Diagram* komponenst utólag kell telepíteni. Erről bővebben jelen útmutató Fejlesztőkörnyezet oldalán lehet olvasni.

A megvalósítás során jelentős egyszerűsítéssel élünk:

- Az alakzatok kirajzolását nem valósítjuk meg (az ehhez szükséges ismeretek a félév során később szerepelnek).
- Az alakzatokat csak a memóriában kell nyilvántartani.

Osztálykönyvtárak használata

A megoldás az 1. A modell és a kód kapcsolata laborgyakorlat mintájára kidolgozható. Jelen feladat egy lényeges részletében különbözik tőle: míg abban csak szóban kötöttük ki, hogy a DisplayBase ősosztály forráskódja nem megváltoztató, jelen esetben a Textbox ősosztályunk esetében ez adott, hiszen csak egy lefordított dll formájában áll rendelkezésre.

Note

Többkomponensű alkalmazások fejlesztéséről, szerelvény és projekt referencia alkalmazásáról az első előadáson volt szó, ha nem emlékszel erre a témakörre, célszerű átismételni.

A következőkben nézzük meg, milyen lépésekben lehet egy ilyen dll-ben levő osztályokat a kódunkban felhasználni:

- 1. A Visual Studio Solution Explorer ablakában jobb gombbal kattintsunk a *Dependencies* elemen, és válasszuk az *Add Reference*-t vagy *Add Project Reference*-t (amelyik létezik).
- 2. A megjelenő ablak bal oldalán válasszuk ki a Browse elemet,
- 3. Ha az ablak közepén a listában megjelenik a Controls.dll, pipáljuk ki az elemet.
- 4. Ha nem jelenik meg, akkor kattintsunk az ablakunk jobb alsó részében levő Browse... gombon.
  - 1. A megjelenő fájlböngésző ablakban navigáljunk el a Controls.dll fájlhoz, és kattintsunk rajta duplán, ami bezárja az ablakot. 2. A *Reference Manager* ablakunk középső részén a Controls.dll látható kipipálva, az OK gombbal zárjuk be az ablakot.
- Az OK gombbal zárjuk be az ablakot.

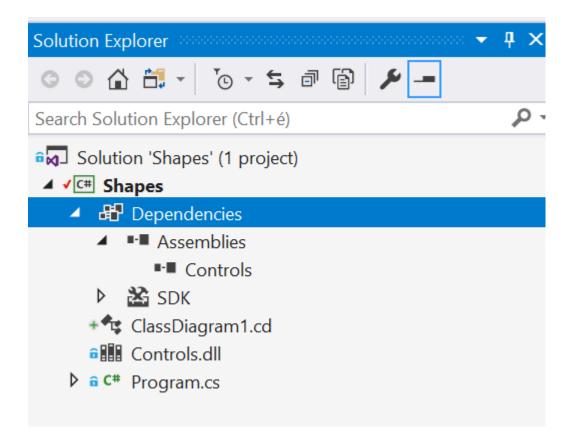

Ha esetleg 'Reference is invalid or unsupported' hibaüzenetet kapsz

Nagyon ritkán, de előfordulhat, hogy a fenti lépések során a Visual Studio a "Reference is invalid or unsupported" hibaüzenetet jelzi. Ilyenkor az esetek többségében a Visual Studio újratelepítése segít.

Ezzel a projektünkben felvettünk egy referenciát a Controls.dll-re, így a benne levő osztályok használhatók (pl. lehet példányosítani őket, vagy lehet belőlük származtatni). A Solution Explorerben a *Dependencies* majd *Assemblies* csomópontot lenyitva a *Controls* megjelenik:

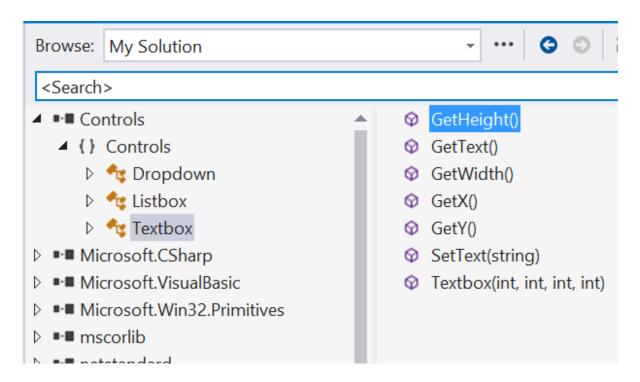

A Textbox osztály, melyből a TextArea osztályunkat származtatni kell, a Controls névtérben található. A TextBox osztálynak egy konstruktora van, melynek négy paramétere van, az x és y koordináták, valamint a szélesség és a magasság. Amennyiben szükség lenne rá, a többi művelet felderítésében az *Object Browser* segít. Az *Object Browser* a *View* menüből az *Object Browser* menü kiválasztásával nyitható meg. Az *Object Browser* egy új tabfülön jelenik meg.

Ha üres az Object Browser nézet

A Visual Studio 2022 hajlamos arra, hogy mindaddig, amíg nincs egy forrásfájl megnyitva, az Object Browserben nem jelenít meg semmit (csak egy "No information" kezdetű szöveg látszik). Ha azt tapasztaljuk, hogy üres az Object Browser nézet, csak nyissuk meg a Program.cs fájl a Solution Explorerben, majd váltsunk vissza az Object Browser tabfülre, ahol így már megjelennek a komponensek.

Az Object Browserben a Controls komponenst lenyitogatva az egyes csomópontokat kiválasztva (névtér, osztály) az adott csomópont jellemzői jelennek meg: pl. az osztály nevén állva az osztály tagjait látjuk.

Most már minden információ rendelkezésünkre áll a feladat megvalósításához.

Beadás

Ellenőrzőlista ismétlésképpen:

- A repository gyökérmappájában található neptun.txt fájlba írd bele a Neptun kódod, csupa nagybetűvel. A fájlban csak ez a hat karakter legyen, semmi más.
- A GitHub-ról leöltött kiinduló solutionben/projektekben kell dolgozni, nem újonnan létrehozottban.
- Amíg nem vagy rutinos a Visual Studio Git szolgáltatásainak használatában, a push-t követően (legkésőbb akkor, amikor a házi feladatot beadottnak tekintjük) célszerű ellenőrizni a GitHub webes felületén a repository-ban a fájlokra való rápillantással, hogy valóban minden változtatást feltöltöttél-e.
- A GitHub felületén ellenőrizd a push-t követően, hogy a GitHub Action alapú előellenőrző hiba nélkül lefutott-e.
- Lényeges, hogy a feladatok csak akkor kerülnek elfogadásra, ha teljesen elkészülnek, és minden tekintetben teljesítik a követelményeket. Nem forduló kód, illetve részleges megoldás elfogadásában nem érdemes bízni.
- Természetesen saját munkát kell beadni (hiszen értékelésre kerül).
- A 2. feladat során ne felejtsd el a readme.md-ben a megoldásod bemutatni.

© 2024-03-02 🕥 Szerzők 💮 💮 💮 💮

12 / 12